

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : मे- २०२२

सत्र – ३

विषय:- भारतातील स्थानिक स्वराज्य शासनसंस्था (भाग -१) (PC – 302)

दिनांक : २५/०५/२०२२

गुण : ६०

वेळ : दु. २.०० ते. दु. ४.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

- प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)**
- १.१ स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे महत्व स्पष्ट करा.
 - १.२ लॉर्ड रिपन यांच्या स्थानिक शासनासंबंधी ठरावाची चर्चा करा.
 - १.३ बलवंतराय मेहता समितीच्या शिफारशीचे मूल्यमापन करा.
 - १.४ ७३ व्या घटनादुरुस्तीसंबंधी चर्चा करा.
 - १.५ ग्रामसभेचे स्वरूप, अधिकार व कार्ये सांगून मूल्यमापन करा.
 - १.६ जिल्हा परिषदेचे अधिकार व कार्ये यांची चर्चा करा.
- प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)**
- २.१ पंचायत समितीत गट विकास अधिकाऱ्याची भूमिका स्पष्ट करा.
 - २.२ जिल्हा परिषदेचा सभासद होण्यासाठी आवश्यक पात्रता तसेच पदच्युतीचे मार्ग सांगा.
 - २.३ ग्रामपंचायतीची कार्ये सांगून मूल्यमापन करा.
 - २.४ अशोक मेहता समितीच्या शिफारशी स्पष्ट करा.
- प्र.३. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)**
- ३.१ महाराष्ट्रातील पंचायत राज व्यवस्था
 - ३.२ ७४ वी घटनादुरुस्ती
 - ३.३ जिल्हा परिषदेचा मुख्य कार्यकारी अधिकारी
 - ३.४ सरपंच

Translation in English

Sub: Local Self Government in India (Part - 1) (PC-302)

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
 - 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.
-

Q.1. Answer the following questions in detail. (Any Four) (40)

- 1.1 Explain importance of Local Self Government Institutions.
- 1.2 Discuss about Lord Ripon's resolution of Local Government.
- 1.3 Evaluate recommendation of Balwantrao Mehta Committee.
- 1.4 Discuss about 73rd Constitutional Amendments.
- 1.5 Explain structure, power and functions of Gramsabha and evaluate it.
- 1.6 Discuss about powers and functions of Zilla Parishad.

Q.2. Answer the following questions in brief. (Any Two) (10)

- 2.1 Explain the role of Block Development Officer in Panchayat Samiti.
- 2.2 Write the qualification and way of termination for member of Zilla Parishad.
- 2.3 State the functions of Gram Panchayat and evaluate it.
- 2.4 Explain the Ashok Mehta Committee's recommendations.

Q.3. Write short notes. (Any Two) (10)

- 3.1 Panchayati Raj System in Maharashtra
 - 3.2 74th constitutional amendment
 - 3.3 Chief Executive Officer of Zilla Parishad
 - 3.4 Sarpanch
-